

MINISTRY OF EDUCATION, RESEARCH AND INNOVATION
“1 DECEMBRIE 1918” UNIVERSITY ALBA IULIA
FACULTY OF HISTORY AND PHILOLOGY

**PREFACES AND EPILOGUES OF ROMANIAN PRINTINGS
(THE 16TH AND 17TH CENTURIES) –
HISTORICAL AND LINGUISTIC OPPORTUNITIES
(DOCTORAL THESIS – SUMMARY)**

SCIENTIFIC COORDINATOR:
PROF. PhD EVA MÂRZA

Ph.D STUDENT:
IULIANA-MARIA GALAȚĂ
(WAINBERG-DRĂGHICIU)

ALBA IULIA
2009

TABLE OF CONTENTS

ABBREVIATIONS	4
INTRODUCTORY CHAPTER	6
I. HISTORIOGRAPHIC GUIDELINES REGARDING THE 16 TH AND 17 TH CENTURIES ROMANIAN PRINTING.....	11
1.1.Retrospective Romanian bibliography. Spadework and consequences.....	14
1.2.Diachronic syntheses regarding book printing in the Romanian counties.....	22
1.3.Research dedicated to certain periods in the history of the Romanian printing activity.....	30
1.4.Studies on some typographic centers	43
1.5.Special works	51
II. THE PREFACES AND THE EPILOGUES OF OLD ROMANIAN PRINTINGS IN THE LIGHT OF THE NEW RESEARCH.....	54
2.1. Premises of the debut of the printing activity in the Romanian Counties.....	55
2.2. Patrons, editors and printers in the 16 th century Romanian Counties.....	56
2.3. Patrons, editors and printers in the 17 th century Romanian Counties.....	74
2.3.1. The Romanian County.....	74
2.3.2. Transylvania.....	102
2.3.3. Moldavia	112

III. CHARACTERISTICS OF THE FOREWORD DISCOURSE	126
3.1. Aspects regarding the structure of the discourse of forewords of Romanian printings in the 16 th and 17 th centuries	126
3.1.1. Prefaces and epilogues of 16 th century printings	127
3.1.2. Predoslovia of 17 th century printings	138
3.2. The typology of references	172
3.2.1. History and culture in the predoslovia of old Romanian printings	172
3.2.2. Linguistic preoccupations and the national consciousness	175
3.2.3. Religious instructions	181
IV. LINGUISTIC ASPECTS OF THE PREFACES AND THE EPILOGUES IN THE 16 TH AND 17 TH CENTURY ROMANIAN PRINTED BOOKS.....	194
4.1. Phonetic characteristics	198
4.2. Morphological peculiarities	212
4.3. Extinct words from the contemporary Romanian literary language, less known words or dialectal words, words with different meanings or different forms in the contemporary language.....	228
CONCLUSION.....	244
BIBLIOGRAPHY.....	249

In the present paper we start from the assumption that it is essential that the contemporary society should know and understand the evolution of the civilization along centuries in order to better understand the evolution of the human society we are living in. Book production represents a very important element of civilization in the previous centuries. Book history offers the image of the process of human thinking and those involved in printing books are the product of a society, they reflect the world they lived in, its preoccupations and its aspiration, no matter if they were authors, patrons, editors, translators, printers or predoslovers.

The first Romanian printing institution was founded in the Romanian County in the first quarter of the 16th century. This is the time when the first book printed in the Romanian territory was given to the public. As time went by, more and more printing houses appeared, thus increasing the production of Romanian printed books.

Then, like nowadays printers felt the need to insert, within the book, references to its content, to the conditions the book appeared or some thoughts of those who had toiled to print the book addressed to the readers. This was also due to the fact that the majority of these books were religious books that had been either printed in Slavonic or translated into Romanian from original Slavonic or Greek editions.

Our study is a corpus-based analysis of prefaces and epilogues. We have mainly focused on printings in the Romanian Counties from the beginning of the first printing house on Romanian territory, that is the first decade of the 16th century to the end of the 17th century.

After having studied these two centuries we have come to the conclusion that the majority of the printings are accompanied either by prefaces or epilogues and in some cases by both prefaces and epilogues. There are very few 16th and 17th centuries printings that do not possess such texts. Unfortunately, their absence in some cases is caused by the poor condition the printings were when they were analyzed, some copies of old books being incomplete.

We have analyzed the prefaces and the epilogues of 80 books printed in the Romanian Counties in the two centuries. These books were printed in Slavonic, in Romanian or in Greek. Our main bibliographic resource regarding the texts of the prefaces and the epilogues, especially in the case of Slavonic and Greek has been the *Bibliografie românească veche*¹ [*Old Romanian Bibliography*²]. The latter has been an indispensable tool that has helped us conceive and carry out our research. We have also adhered to language specialists' views that have introduced the term "predoslovia" both to designate the preface and the epilogue, a text that, no matter its size presents resemblances with the preface, in other words resemblances with the discourse of forewords.

We have also examined the originals of the printings edited in Romanian in the 16th and the 17th centuries. We found these in libraries or in Cultural Institutes in Romania, i.e. The Religious Objects Collection of the Romanian Orthodox Archdiocese in Alba Iulia, the Old Books Fund of the National Museum of Reunion in Alba Iulia, The Old Books Fund of Scheii Brasovului, the Old Romanian Books Fund of the Library of the Romanian National Academy, Cluj-Napoca Branch, the Special Collections Fund of the Central Library of "Lucian Blaga" University in Cluj-Napoca, the Old Books Fund of the Library of the Orthodox Metropolitan Church in Sibiu.

During our research we have also consulted the critical editions of these fundamental books for the Romanian culture of the 16th and the 17th centuries.

The multiple perspectives from which the contents of the prefaces and the epilogues may be approached and the importance and their value in the history of book, of the printing, of the history of the church, of Romanian culture generally speaking will be highlighted by an ascendant succession of our opinions and our

---

¹ Ioan Bianu, Nerva Hodoș, *Bibliografia Românească Veche, 1508-1830*, Tom. I, 1508-1716, București, Edițiunea Academiei Române, 1903; Ioan Bianu, Dan Simonescu, *Bibliografia Românească Veche, 1508-1830*, Tom IV. Adăogiri și îndreptări, București, Edițiunea Academiei Române, 1944.

² The translator's note.

research which we have ordered according to a plan that might help us reach our goal.

In the first chapter, **Historiographic Guidelines Regarding the 16th and 17th Centuries Romanian Printing** we have started from the assumption that the researcher has the duty to consult the literature in the field, to know the results of previous studies that deal with the theme he/she has chosen. Thus we have presented the main resources regarding the book history and the Romanian printing in the 16th and 17th centuries, and the level and the results specialized analyses. By performing this we have also succeeded both in rendering briefly the main moments and events from this very important field of the Old Romanian culture and in offering a draft of the history of the Old Romanian printed book. We have also displayed both diachronically and synchronically the studies on old Romanian books. In order to achieve this we have focused both on works that represent the initial stage of their inventory and analysis and on contemporary works that analyze either the whole history of the Romanian book or just aspects that belong to the old Romanian book, the research dedicated to some clearly limited periods in the history of the Romanian printing, studies that focused on certain typographic centers and the works that particularly dealt with predoslovia of Romanian prints from the 16th and the 17th centuries.

In the majority of papers dealing with the history of the book and the history of the printing, the prefaces and the epilogues are approached selectively and only when they are relevant to the way some printing houses were founded, to the printers that worked in different centers or to the editors of different prints that appeared in the Romanian Counties. Unfortunately, one notices the absence of a study dedicated especially for these texts that accompany the prints from the 16th and the 17th centuries. This is the reason why we have approached this theme, aiming at investigating the prefaces and the epilogues that accompany the books that were

printed on the Romanian territory from an interdisciplinary perspective, correlating historical, philological, linguistic and theological data.

The Prefaces and the epilogues of old Romanian printings in the light of the new research constitutes the chapter where we started from information rendered in the analyzed predoslovia regarding those who have toiled to print the books in good conditions. Thus we have identified numerous personalities that were involved in the printing process. Once again we would like to highlight the value of predoslovia of printings from the 16th and 17th centuries Romanian Counties which contain a lot of information regarding the printing activity, the history of old Romanian books. They are also important as they identify and stress those ones who toiled to print the books. Had it not been for their remarkable efforts, the Romanian culture would have lost a very important sector.

In this chapter we have corroborated information from bibliography with information we have identified in prefaces and epilogues, we have also rendered succinct bio-bibliographical information and we have established the role each of them played in printing the books they dealt with. We have identified those who patronized the printing of the books, that is those who agreed or gave their consent to publish the books. We have presented the editors of the books, i.e. the persons that paid for everything that meant printing, sometimes even the translators' fee as some prefaces mention. Printers hold a special position in the 16th and 17th centuries in the Romanian Counties as the printing activity was very complex and it required high skills and good general knowledge. Printers were highly interested to continue this job, thus they instructed apprentices which they initiated and educated in order to perpetuate this very complex job. Translators also toiled to the release of these printings. Some of them are mentioned in prefaces and epilogues, but others remain anonymous. We add to all these those ones without whose texts we would have not known the interests of the time or the efforts of those mentioned above. We are

referring to those who wrote the prefaces or the epilogues, who sometimes belong to the categories mentioned above.

Printers in the 16th and the 17th centuries were both laymen and members of the clergy, but this did not prevent them from activating in different typographic centers, a lot of them being sent there where their presence was needed. This was the regular procedure at the beginning of the printing activity when foreign printers, such as monk Macarie, Dimitrie Liubavici or Moisi came to the Romanian County when called by the kings. Then, starting with the 16th century the printing work was continued by masters from among the local people, such as Oprea and Petre (apprentices of Dimitrie Liubavici, the first printer-apprentices in the Romanian Counties), Filip the Moldavian, deacon Coresi and his apprentices and collaborators – deacon Tudor, Mănăilă, Lorinț, Șerban Coresi, Marien and by the end of the century Lavrentie with Iovan, his apprentice. Russian master printers were sent to the Romanian County and Moldavia in the 16th century in order to reactivate the printing activity. These masters had local apprentices who were later on sent to the other Romanian provinces to develop the printing activity and the diffusion of books. Consequently, printers such as monk Meletie Macedoneanul, Ilia Anagnoste, Ivan Kunotovici, Bishop Mitrofan, Chiriac, Radu and Șerban Greceanu brothers, Mihai Iștavanovici, Antim Ivireanul and others were called or sent by kings, princes, judges or bishops to different Romanian typographic centers.

Thus, the period that spans mid-16th century and mid 17th century is considered the “golden century of the Romanian culture” due to the multidimensional achievements in culture, the development of printing, of education, the development of the Romanian language and the evolution of literature. The definitive imposition of the national language and its development by printing religious, historical, philosophical, didactic works were possible due to the high spiritual patronage of the church’s authorities, of the kings and of the scholars.

Once the humanist concepts and the materialist ideas emerged in the 17th century the movement to form a national culture started. On the cultural stage there

appeared the gentry and the rich town people who sent their sons to prestige schools both in the country and abroad. It is from here that prestigious scholars arose, such as Varlaam, Eustatie and others who militated for culture in the mother tongue. We may also add humanist scholars that come from within the gentry, such as Nicolae Milescu, Dimitrie Cantemir, Constantin Cantacuzino, Radu and Șerban Greceanu brothers. Their activity played a very important role for the development of the Romanian culture in the 17th century. We would also like to emphasize the involvement in printing books of both the state authorities and the church authorities. We hereby mention the kings Radu the Great, Mihnea cel Rău, Vlad the Young, Neagoe Basarab, Radu Paisie, Iliăș Rareș, Mircea Ciobanul, Pătrașcu cel Bun, Alexandru al II-lea Mircea, Matei Basarab, Vasile Lupu, Șerban Cantacuzino, Constantin Brâncoveanu, Gheorghe Duca, Antioh Cantemir, Dimitrie Cantemir, princes Cristophor Báthory, Gheorghe Rákoczy I, Gheorghe Rákoczy II, Acațiu Barcsai, Mihai Apafi, Brașov judges Johannes Benkner, Lucas Hirscher, nobles Forró Miklós, Francisc Geszty, bishops and archbishops Eftimie, Serafim, Teofil, Ștefan, Teodosie Veștemeanul, Varlaam, Mitrofan, Cristofor, Ghenadie I, Ghenadie II, Simion Ștefan, Varlaam, Teofil, Atanasie Anghel, Varlaam or Dosoftei.

We would also like to remark the fact that in almost all predoslovia of old Romanian printings from the three Romanian provinces the name of the Metropolitan appears together with the name of the king or the prince and this proves the good collaboration between two men of culture aiming at supporting the mutual ideal of all Romanians.

It has come in the analysis of literature to speak about “foreword discourse” and to the idea that the prefaces may be considered pure texts with their own features and a certain rhetorical and stylistic register. The chapter **Characteristics of the Foreword Discourse** is not only a review of the prefaces and epilogues contents, but also the presentation of some stylistic and core aspects. To get the deep understanding of all these, I tarried on each preface and epilogue to identify its

structure, content issues and I caught the technique in writing them, the rhetorical register and its purpose. Moreover, I used the method of comparison, applying it to all results obtained and through the selection criterion I pointed out the most representative and interesting aspects of the époque I referred to.

We can notice in the prefaces and epilogues of the old printed books a series of messages, generally of publishers or printers to readers. Some of Romanian old printed books prefaces are original writings, others translations from foreign prefaces or compilations. In this case, there is not just a simple translation, but with a number of personal completions made by the editor, translator and printer of the old Romanian book.

Examining the prefaces of the old printed books in the Romanian Principalities in the XVI and XVII centuries, I noticed it was preferred or required a certain pattern or scheme with a certain structure of the sequences. We can delineate the main parts: the protocol, the context and “the eschatocol”. By using that protocol, the foreword discourse gets a certain speech coding. If in the early sixteenth century the prefaces and the epilogues of the Romanian printed books are drawn quite succinctly, gradually, for almost two centuries they reach a diversity of style. That structure has remained unchanged until the end of the next century, which denotes a social and cultural conservatism. It complies with a certain formality in their writing, including some formulas which are found in the late seventeenth century and early next century, giving a familiarity with the protocol of the book and a good function of the code. In the old age the written text is governed by conventions, which is due to the fact that sacredness is attributed to books by the mentality of the time; the book is seen as a means of spreading the Divine Word through reading in church. Note that in most prefaces of Romanian printings of the XVII century it is used a more nuanced expression, such as customary practice played a greater concern for language and detail. It brings a range of information, there are inserted several historical, linguistic or theological references designed to retain the attention of readers, particularly to inform the importance of books and Christian teachings. Moreover, printing books in

Romanian, the idea of national and linguistic unity of all Romanians is promoted. In addition, it is emphasized the importance of understanding the content of church services and prayers, and in some cases are given a set of instructions needed especially for clergy. We can identify both stereotypical and innovation, which make it possible the spreading of a certain mentality about writing and reading. Despite the apparent reconcile because of repetitive structures or information about the conditions in which to place the print job (mention the place, date, names, printers, etc.) we note fragments where originality is forthcoming in their writing. We refer in particular to the appeals to readers, to the definitions and importance given to books, writing, reading and teaching respect, to the practical guidelines related to reading and not least to the rhetorical figures used, obviously, for attractive ideas and to impress the reader or listener. Through the thematic content and the message of the ideas, the printed book had, from the outset, a cultural function and utility both in the church but outside it, the objective being to a greater or lesser extent, teaching instruction, teaching morality and literacy, contributing directly to the consolidation of national unity.

Representative phenomena of the history of language of those two centuries of Romanian culture were exposed in the final chapter **Linguistic aspects of the prefaces and the epilogues in the 16th and 17th century Romanian printed books.** I found and played here a number of features characteristic of old Romanian language, the essential and relevant to the period when these were written and printed texts. To facilitate reading and reference system that it requires such an analysis we used for this chapter, the abbreviations in the way they are used in the literature, which I have mentioned in a separate list. Also in this chapter, as in the entire study, as an example I pointed title printing, sheet and turn (or rows) where to find the word or quote we were interested. There is the age old single literary language for all Romanians. There were several different variants grown in time and space and had only a few basic rules that made them totally different. It identifies two basic types of

literary variants: the southern type, which is found in texts, whether manuscript or printed, from Wallachia, south-eastern Transylvania, and the type identified in the writings of northern Moldavia, Banat and North and south-west Transylvania. We found in the prefaces and epilogues a number of elements common to all literary variants of the XVI century which maintained the value of time and in the eighteenth century. In addition to the common rules of all the Romanian written language, there are met in the studied prefaces and epilogues a number of specific phenomena or literary variant of the Nordic type, or to the southern type, and which, moreover, little change in the century seventeenth century to the previous period. We noted also that since the printing of texts, printers, who participated, came from different regions or turned first to other printers in the Romanian Country, Transylvania and Moldavia, in prefaces and epilogues printed in other regions than their the printer has been strained even features of its dialects, in XVI and XVII centuries not existing a single supradialectal rule yet, the literary language being different according to the region where it was used or where it came from the author's text.

We therefore proposed approach emerged in the prefaces of Romanian printings in XVI and XVII centuries in a series of issues, highlighting the prospects of such complexity that can be analyzed. We stopped for a start on those whose names appear listed in the preface and / or epilogue and without whose efforts the Romanian culture would have been deprived of an important part of it, the printed books, namely writers, owners, publishers, printers, translators. We, then, examined in detail the prefaces and epilogues texts, structure, content, manner of setting out ideas, references typology and language-specific phenomena in the two old Romanian centuries, all these creating the subject of the chapters and subsections of the work at hand.

BIBLIOGRAPHY

▪ PRINCEPS EDITIONS:

1. Antim Ivireanul, *Psaltire*, București, 1694.
2. *Apostol*, București, 1683.
3. *Carte sau lumină*, Snagov, 1699.
4. *Ceasloveț*, Sibiu, 1696.
5. *Cheia înțelesului*, București, 1678.
6. *Chiriacodromion*, Bălgrad, 1699.
7. Coresi, *Evanghelie cu învățătură (Cazania a II-a)*, Brașov, 1581.
8. Dimitrie Cantemir, *Divanul sau gâlceava înțeleptului cu lumea*, Iași, 1698.
9. Dosoftei, *Psaltirea în versuri*, Uniev, 1673.
10. Dosoftei, *Psaltirea slavo-română*, Iași, 1680.
11. *Evanghelia cu învățătură*, Bălgrad, 1641.
12. *Evanghelia greco-română*, București, 1693.
13. *Evanghelie învățătoare sau Cazanie*, Govora, 1642.
14. *Evanghelie*, București, 1682.
15. *Evanghelie*, Snagov, 1697.
16. *Îndreptarea legii*, Târgoviște 1652.
17. *Învățături preste toate zilele*, Câmpulung, 1642.
18. *Liturghie*, București, 1680.
19. *Molitvenic*, Bălgrad, 1689.
20. *Molitvenic*, Buzău, 1699.
21. *Noul Testament*, Bălgrad, 1648.
22. *Octoih*, Buzău, 1700.

23. *Orânduiala slujbei Sfinților Constantin și Elena*, Snagov, 1696.
24. *Pravila*, Govora, 1640.
25. *Pravoslavnică Mărturisire*, Buzău, 1691.
26. *Psaltire*, Bălgrad, 1651.
27. Sf. Ioan Gură-de-Aur, *Mărgăritare*, București, 1691.
28. *Sicriul de aur*, Sebeș, 1683.
29. *Șapte taine*, Iași, 1644.
30. *Tâlcuirea Liturghiei*, Iași, 1697.
31. *Târnosanie*, Târgoviște, 1652.
32. *Triod*, Buzău, 1700.

▪ **CRITICAL EDITIONS:**

1. *Biblia adecă Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și Noului Testament*, tipărită întâia oară la 1688 în timpul lui Șerban Cantacuzino, Domnul Țării Românești, retipărită după 300 de ani în facsimil și transcriere cu aprobarea Sfântului Sinod, această ediție văzând acum, din nou lumina tiparului cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1997.
2. *Bucoavna, Bălgrad, 1699*. Ediție critică tipărită din inițiativa și cu binecuvântarea P.S. Emilian Episcop al Alba Iuliei, Episcopia ortodoxă română Alba Iulia, 1989.
3. Cantemir, Dimitrie, *Divanul sau gâlceava înțeleptului cu lumea sau giudețul sufletului cu trupul*, text stabilit, traducerea versiunii grecești, comentarii și glosar de Virgil Cândea, București, Editura Minerva, 1990.
4. *Carte românească de învățătură*, 1646, ediție critică de Andrei Rădulescu & Colectivul pentru vechiul drept românesc al Academiei R.P.R., București, Editura Academiei R.P.R., 1961.

5. Coresi, *Psaltirea slavo-română (1577) în comparație cu psaltirile coresiene din 1570 și din 1589*, text stabilit, introducere și indice de Stela Toma, București, Editura Academiei, 1976.
6. Coresi, *Tâlcul evangheliilor și Molitevnic rumânesc*, ediție critică de Vladimir Drimba, cu un studiu introductiv de Ion Gheție, București, Editura Academiei Române, 1998.
7. Diaconul Coresi, *Carte cu învățătură (1581)*, publicată de Sextil Pușcariu și Alexie Procopovici, vol. I, București, Atelierele Grafice Socec & Co., 1914.
8. Dosoftei, *Dumnezăiasca Liturghie*, 1679. Ediție critică de N. A. Ursu. Cu un studiu introductiv de Înaltpreasfințitul Teoctist, Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Sucevei, Iași, 1980.
9. Dosoftei, *Psaltirea de-nțales*, text stabilit și studiu lingvistic de Mihaela Cobzaru, Iași, Casa Editoriala Demiurg, 2007.
10. Dosoftei, *Psaltirea în versuri (1673)*, ediție critică de N. A. Ursu, Iași, Tipografia Centrului Mitropolitan, 1974.
11. Dosoftei, *Psaltirea pre versuri tocmită*, referințe critice de Daniel Corbu, Iași, Editura Princeps Edit, 2002.
12. Dosoftei, *Viața și petrecerea svinților, Iași, 1682-1686*, text îngrijit, notă asupra ediției și glosar de Rodica Frențiu, Cluj-Napoca, Editura Echinoc, 2002.
13. *Evangheliarul slavo-român de la Sibiu, 1551-1553*, studiu introductiv filologic de acad. Emil Petrovici, studiu introductiv istoric de L. Demény, București, Editura Academiei, 1971.
14. Gură de Aur, Ioan, *Mărgăritare*. Ediție îngrijită, indice de nume și glosar de Rodica Popescu, București, Editura Libra, 2001.
15. Haleatovskyj, Ioannykij, *Cheia înțelesului*. Ediție, indice de nume și glosar de Rodica Popescu, prefață de Alexandru Mareș, București, Editura Libra, 2000.
16. Ivireanul, Antim, *Opere*. Ediție critică și studiu introductiv de Gabriel Ștrempel, București, Editura Minerva, 1972.

17. *Îndreptarea legii 1652*, ediție critică de Andrei Rădulescu, București, Editura Academiei, 1962.
18. *Liturghierul lui Coresi*, text stabilit, studiu introductiv și indice de Al. Mareș, București, Editura Academiei, 1969.
19. *Liturghierul lui Macarie, 1508/2008*. Studii introductive și traducere, Târgoviște, Arhiepiscopia Târgoviștei, Biblioteca Academiei Române, 2008.
20. *Liturghierul lui Macarie*, cu un studiu de P.P. Panaitescu și un indice de Angela și Alexandru Duțu, București, Editura Academiei, 1961.
21. *Noul Testament tipărit pentru prima dată în limba română la 1648 de către Simion Ștefan, Mitropolitul Transilvaniei, reeditat după 350 de ani cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Andrei, Arhiepiscopul Alba Iuliei*, Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Alba Iuliei, 1998.
22. *Palia de la Orăștie. 1581-1582. Text – Facsimile – Indice*. Ediție îngrijită de Viorica Pamfil, București, Editura Academiei, 1968.
23. *Psaltirea de la Alba Iulia 1651 tipărită acum 350 de ani sub păstoria lui Simion Ștefan, Mitropolitul Ardealului, și văzând acum din nou lumina tiparului cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Andrei Arhiepiscop al Alba Iuliei*, Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2001.
24. *Tetraevanghelul tipărit de Coresi, Brașov, 1560-1561, comparat cu Evangheliarul lui Radu de la Mănăești, 1574*, ediție alcătuită de Florica Dimitrescu, București, Editura Academiei, 1963.
25. *Texte românești din secolul al XVI-lea I. Catehismul lui Coresi II. Pravila lui Coresi III. Fragmentul Teodorescu IV. Glosele Bogdan V. Prefețe și epiloguri*. Ediții critice de Manuela Buză, Gheorghe Chivu, Magdalena Georgescu, Ion Gheție, Alexandra Roman Moraru, Florentina Zgraon. Coordonator Ion Gheție, București, Editura Academiei, 1982.
26. *Varlaam, Cazania, 1643*, București, Fundația regală pentru literatură și artă, 1943 (transliterare de Jack Byck); București, Editura Academiei, 1964.

27. Varlaam, *Opere*, I, *Răspunsul împotriva catehismului calvinesc*. Ediție critică, studiu filologic și studiu lingvistic de Mirela Teodorescu, București, Editura Minerva, 1984.

28. Zoba, Ioan din Vinț, *Sicriul de aur*. Ediție îngrijită și studiu introductiv de Anton Goția, București, Editura Minerva, 1984.

▪ GENERAL AND SPECIAL WORKS

1. Andreescu, Ana, *Arta cărții (cartea românească în secolele XVI –XVII)*, București, Editura Integral, 1997.

2. Arvinte, Vasile, *Român, românesc, România. Studiu filologic*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.

3. Bahner, Werner, *Forme, idei, evoluții în literaturile popoarelor romanice*, traducere de Yvette Davidescu, București, Editura Univers, 1982.

4. Bădără, Doru, *Tiparul românesc la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea*, Brăila, Muzeul Brăilei, Editura Istros, 1998.

5. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, București, Editura Corint, 2002.

6. Bianu, Ioan, Hodoș, Nerva, *Bibliografia Românească Veche, 1508-1830, Tomul I, 1508-1716*, București, Editura Academiei, 1903.

7. Bianu, Ioan, Simonescu, Dan, *Bibliografia Românească Veche, 1508-1830, Tom IV, Adăogiri și îndreptări*, București, Editura Academiei, 1944.

8. Braicu, Doina, pr. Bunea, Victor, *Cartea veche românească din secolele XVI-XVII în colecțiile Arhiepiscopiei Sibiului*, Sibiu, Editura Centrului Mitropolitan, 1980.

9. Buluță, Gheorghe, Petrescu, Victor, *Galeria bibliologilor români*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2003.

10. Cartoian, N., *Istoria literaturii române vechi*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1996.

11. *Catehismul lui Iosif de Camillis*, Trnava, 1726, prefața Iacob Mârza, transcrierea textului, studiu introductiv, îngrijirea ediției Eva Mârza, studiu teologic, note de specialitate Anton Rus, bibliografie selectivă, indice Eva Mârza, Anton Rus, Sibiu, Editura Imago, 2002.
12. Cazacu, Boris, *Pagini de limbă și literatură veche*, București, Editura Tineretului, 1964.
13. Călinescu, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, ediția a II-a, București, Editura Minerva, 1985.
14. Chartier, Roger, *Lecturi și cititori în Franța Vechiului Regim*, traducere de Maria Carпов, București, Editura Meridiane, 1997.
15. Chiaburu, Elena, *Carte și tipar în Țara Moldovei până la 1829*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2005.
16. Chițimia, I. C., *Probleme de bază ale literaturii române vechi*, București, Editura Academiei, 1972.
17. Ciobanu, Ștefan, *Istoria literaturii române vechi*, ed. a II-a, București, Editura Eminescu, 1989.
18. Cipariu, T., *Opere*, I, București, Editura Academiei, 1987.
19. Cîndea, Virgil, *Rațiunea dominantă*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1979.
20. Costinescu, Mariana, Georgescu, Magdalena, Zgraon, Florentina, *Dicționarul limbii române literare vechi (1640-1780) - Termeni regionali*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1987.
21. Coteanu, I., *Stilistica funcțională a limbii române. Stil, stilistică, limbaj*, București, Editura Academiei, 1973.
22. Coteanu, Ion, *Româna literară și problemele ei principale*, București, Editura Științifică, 1961.
23. Coteanu, Ion, *Structura și evoluția limbii române (de la origini până la 1860)*, București, Editura Academiei, 1981.
24. *Crestomația limbii române vechi*, vol. I, coordonator Alexandru Mareș, București, Editura Academiei Române, 1994.

25. *Crestomație de literatură română veche*, vol. II, coordonatori I.C. Chițimia, Stela Toma, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1989.
26. *Crestomație românească. Texte de limbă literară*, alese și adnotate de Ștefan Munteanu, Doina David, Ileana Oancea și Vasile D. Țâra, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978.
27. Demény Lajos, Lidia A. Demény, *Carte, tipar și societate la români în secolul al XVI-lea. Studii, articole, comunicări*, București, Editura Kriterion, 1986.
28. Densusianu, Ovid, *Istoria limbii române*, vol. I, II, ediție îngrijită de J. Byck, București, Editura Științifică, 1961.
29. Densusianu, Ovid, *Histoire de la langue roumaine, Tome II, Le seizième siècle*, în *Opere*, vol. II, Ediție critică și note de V. Rusu, București, Editura Minerva, 1975.
30. *Dicționarul limbii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei Române, 1979.
31. *Dicționarul literaturii române. De la origini până la 1900*, ediția a II-a, București, Editura Academiei Române, Chișinău, Editura Gunivas, 2002.
32. Dimitrescu, Florica, *Contribuții la istoria limbii române vechi*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1973.
33. Dimitrescu, Florica, *Dinamica lexicului - ieri și azi*, Cluj-București, Editura Clusium - Logos, 1995.
34. Dimitrescu, Florica, *Introducere în fonetica istorică a limbii române*, București, Editura Științifică, 1967.
35. Djindjihașvili, Fanny, *Antim Ivireanul - cărturar umanist*, Iași, Editura Junimea, 1982.
36. *Documente și însemnări românești din sec. al XVI-lea*. Text stabilit și indice de Gh. Chivu, Magdalena Georgescu, Magdalena Ioniță, Alex Mareș și Alexandra Roman – Moraru, București, Editura Academiei, 1979.
37. Drimba, Ovidiu, *Istoria culturii și civilizației*, X, Ediție definitivă, București, Editura Saeculum I.O., Editura Vestala, 1998.

38. Drugă, Luminița, *Carte românească de învățătură a mitropolitului Varlaam al Moldovei (1643). Studiu lingvistic*, vol. I, Bacău, Editura EduSoft, 2006.
39. Ducrot, Oswald, Schaeffer, Jean-Marie (dir.), *Noul dicționar enciclopedic al științelor limbajului*, București, Babel, 1996.
40. Dudaș, Florian, *Carte veche românească din Bihor, sec. XVI-XVII*, Oradea, Muzeul Țării Crișurilor, 1977.
41. Dudaș, Florian, *Cazania lui Varlaam în Transilvania*, Cluj-Napoca, Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului, 1983.
42. Dudaș, Florian, *Cazania lui Varlaam în vestul Transilvaniei*, Timișoara, Editura Mitropoliei Banatului, 1979.
43. Dudaș, Florian, *Memoria vechilor cărți românești. Însemnări de demult*, Oradea, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Oradiei, 1990.
44. Dudaș, Florian, *Vechi cărți românești călătore*, București, Editura Sport-Turism, 1987.
45. Duță, Victor, *Călătorie în lumea scrierii și tiparului*, București, Editura Sport – Turism, 1988.
46. Duțu, Alexandru, *Cărțile de înțelepciune în cultura română*, București, Editura Academiei, 1972.
47. Duțu, Alexandru, *Cultura română în civilizația europeană modernă*, București, Editura Minerva, 1978.
48. Duțu, Alexandru, *Sinteză și originalitate în cultura română*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1972.
49. Duțu, Alexandru, *Dimensiunea umană a istoriei. Direcții în istoria mentalităților*, București, Editura Meridiane, 1986.
50. Edroiu, Nicolae, *Introducere în Științele Auxiliare ale Istoriei*, Cluj-Napoca, Universitatea „Babeș-Bolyai”, 1992.
51. Flocon, Albert, *Universul cărților. Studiu istoric de la origini până la sfârșitul secolului al XVIII-lea*, traducere de Radu Berceanu, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1976.

52. Foucault, Michel, *Arheologia cunoașterii*, traducere, note și postfață de Bogdan Ghiu, București, Editura Univers, 1999.
53. *George Bariț și contemporanii săi*, IV. Coordonatori Ștefan Pascu și Iosif Pervain, București, Minerva, 1978.
54. Gherman, Alin Mihai, *Scrierea chirilică românească*, Alba Iulia, Editura Aeternitas, 2006.
55. Gherman, Mihai Alin, *Aspecte umaniste în cultura românească veche*, București, Editura Enciclopedică, 2004.
56. Gheție, Ion, *Baza dialectală a românei literare*, București, Editura Academiei, 1975.
57. Gheție, Ion, *Istoria limbii române literare. Privire sintetică*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978.
58. Gheție, Ion, *Începuturile scrisului în limba română. Contribuții filologice și lingvistice*, București, Editura Academiei, 1974.
59. Gheție, Ion, Mareș, Al., *Graiurile dacoromâne în secolul al XVI-lea*, București, Editura Academiei, 1974.
60. Gheție, Ion, Mareș, Al., *Originile scrisului în limba română*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1985.
61. Ghibu, Onisifor, *Din istoria literaturii didactice românești*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1975.
62. Grandgent, C.H., *Introducere în latina vulgata*, după ediția spaniolă a lui F. de B. Moll, în românește de Eugen Tănase, Cluj, 1958.
63. Iordan, Iorgu, *Stilistica limbii române*, București, Editura Științifică, 1975.
64. Iorga, N., *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea (1688-1821)*, ediția a II-a, vol. I-II, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1969.
65. Irimia, Dumitru, *Introducere în stilistică*, Iași, Editura Polirom, 1999.
66. *Istoria limbii române*, București, Editura Academiei, vol. I, 1965; vol. al II-lea, 1969.

67. *Istoria literaturii române. Studii*, coordonator Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Academiei, 1979.
68. *Istoria românilor*, coordonator Virgil Câdea, vol. V, București, Editura Enciclopedică, 2003.
69. Ivașcu, George, *Istoria literaturii române*, vol. I, București, Editura Științifică, 1969.
70. Ivănescu, G., *Istoria limbii române*, Iași, Editura Junimea, 1980.
71. Jakó, Zsigmond, *Philobiblon transilvan*, București, Editura Kriterion, 1977.
72. Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române*, I, București, Editura Minerva, 1990.
73. Marinoiu, Costea, *Istoria cărții vâlcene sec. XVII-XVII*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1981.
74. Mârza, Eva, *Din istoria tiparului românesc. Tipografia de la Alba Iulia 1577 – 1702*, Sibiu, Editura Imago, 1998.
75. Mârza, Eva, Dreghiciu, Doina, *Cartea românească veche în județul Alba. Secolele XVI-XVII. Catalog*, Alba Iulia, Editura Episcopiei Ortodoxe a Alba Iuliei, 1989.
76. Mârza, Iacob, *Școală și națiune*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1987.
77. Mazilu, Dan Horia, *Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea*, București, Editura Minerva, 1976.
78. Mazilu, Dan Horia, *Introducere în opera lui Dosoftei*, București, Editura Minerva, 1997.
79. Mazilu, Dan Horia, *Proza oratorică în literatura română veche*, partea I (Preliminarii. Epoca Prerenașterii), București, Editura Minerva, 1986.
80. Mazilu, Dan Horia, *Recitind literatura română veche*, partea I, *Privire generală*, București, Editura Universității, 1994.
81. Mazilu, Dan Horia, *Udriște Năsturel*, București, Editura Minerva, 1974.
82. Mihăilă, G., *Contribuții la istoria culturii și literaturii române vechi*, București, Editura Minerva, 1972.

83. Mihăilă, George, Zamfirescu, Dan, *Literatura română veche*, vol. I-II, București, Editura Tineretului, 1969.
84. Munteanu, Eugen, *Lexicologie biblică românească*, București, Humanitas, 2008.
85. Munteanu, Ștefan, Țâra, Vasile D., *Istoria limbii române literare*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978.
86. Nedelcea, Tudor, *Cărți românești vechi - Predoslovii*, Craiova, Scrisul Românesc, 1994.
87. Nedelcea, Tudor, *Civilizația cărții. Incursiune în istoria cărții, presei și a tiparului*, Craiova, Scrisul Românesc, 1996.
88. Negrici, Eugen, *Antim, logos și personalitate*, București, Editura Minerva, 1971.
89. Negrici, Eugen, *Poezia medievală în limba română*, Iași, Editura Polirom, 2004.
90. Olteanu, Vasile, *Istoria tiparului brașovean*, vol. II, Iași, Editura TipoMoldova, 2005.
91. *Omul medieval*, coord. Jacques Le Goff, traducere de Ingrid Ilinca și Dragoș Cojocaru, Iași, Editura Polirom, 1999.
92. Panaitescu, P. P., *Începuturile și biruința scrisului în limba română*, București, Editura Academiei, 1965.
93. Papacostea – Danielopolu, Cornelia, Lidia Demény, *Carte și tipar în societatea românească și sud-est europeană (secolele XVII-XIX)*, București, Editura Eminescu, 1985.
94. Pascu, Ștefan, Manolache, Anghel, Pârnăuță, Gheorghe, Verdeș, Ion, *Istoria învățământului din România, I (de la origini până la 1821)*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1983.
95. Pavel, Eugen, *Carte și tipar la Bălgrad (1567-1702)*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2001.
96. Preot Prof. Dr. Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 1, Ediția a II-a, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1991.

97. Preot Prof. Dr. Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 2 (Secolele XVII și XVIII), Ediția a II-a, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1994.
98. Preot dr. Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române. Manual pentru seminariile teologice*, ediția a II-a, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1978.
99. Perian, Gheorghe, *Pagini de critică și de istorie literară*, Târgu Mureș, Editura Ardealul, 1998.
100. Piru, Al., *Istoria literaturii române de la origini până la 1830*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1977.
101. Poenaru, Daniela, *Contribuții la Bibliografia românească veche*, Târgoviște, Editura Muzeul Județean Dâmbovița, 1973.
102. Popp, Vasilie, *Disertație despre tipografiile românești în Transilvania și învecinatele țări de la începutul lor până la vremile noastre*, Sibiu, 1838. Studiu introductiv, ediție, note, rezumat și indice de Eva Mârza și Iacob Mârza, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1995.
103. Pușcariu, Sextil, *Istoria literaturii române. Epoca veche*, Sibiu, Tiparul și Editura Krafft&Drotleff, 1936.
104. Pușcariu, Sextil, *Limba română*, București, Editura Minerva, 1976.
105. Radosav, Doru, *Carte și societate în Nord-Vestul Transilvaniei (sec. XVII-XIX)*, Oradea, Fundația Culturală „Cele Trei Crișuri”, 1995.
106. Râpă-Buicliu, Dan, *Bibliografia românească veche. Additamenta I (1536-1830)*, Galați, Editura Alma, 2000.
107. Râpă-Buicliu, Dan, *Cartea românească veche. Studia Bibliologica*, Galați, Editura Alma, 2000.
108. Ricœur, Paul, *Eseuri de hermeneutică*. Traducere de Vasile Tonoiu, București, Editura Humanitas, 1995.
109. Rosetti, Al., Cazacu, B., Onu, Liviu, *Istoria limbii române literare*, vol. I, *De la origini până la începutul secolului al XIX-lea*, București, Editura Minerva, 1971.

110. Rosetti, Al., *Istoria limbii române de la origini până în secolul al XVII-lea*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.
111. Sacerdoțeanu, Aurelian, *Predosloviile cărților românești, I, 1508 – 1647*, București, Tipografia „Presa”, 1938.
112. Simonescu, Dan, Buluță, Gheorghe, *Pagini din istoria cărții românești*, București, Editura Ion Creangă, 1981.
113. Simonescu, Dan, Buluță, Gheorghe, *Scurtă istorie a cărții românești*, București, Editura Demiurg, 1994.
114. Simonescu, Dan, Petrescu, Victor, *Târgoviște – vechi centru tipografic românesc, Studiu monografic cu repertoriul cărților vechi tipărite la Târgoviște și catalogul colecției Muzeului „Carte românească veche”, Târgoviște, Muzeul județean Dâmbovița, 1972.*
115. Șchiau, Octavian, *Cărturari și cărți în spațiul românesc medieval*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1978.
116. Șesan, Dragoș, *Noul Testament de la Bălgrad (1648), carte de limbă și simțire românească*, Brașov, Editura „Pentru viață”, f.a.
117. Șiadbei, I., *Istoria literaturii române vechi*, București, Editura Albatros, 1975.
118. Ștefan Munteanu, Vasile D. Țâra, *Istoria limbii române literare. Privire generală*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978..
119. Teodorescu, Dorin, *Schiță privind istoriografia cărții românești vechi*, Slatina, Editura Fundației „Universitatea pentru toți”, 2004.
120. Theodorescu, B., *Istoria bibliografiei române*, București, Biblioteca documentară, Fundația Regele Mihai I, 1945.
121. Todî, Aida, *Elemente de sintaxă românească veche*, Pitești, Paralela 45, 2002.
122. Tomescu, Mircea, *Istoria cărții românești de la începuturi până la 1918*, București, Editura Științifică, 1968.
123. Țepelea, Gabriel, Bulgăr, Gh., *Momente din evoluția limbii române literare*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1973.
124. Țepelea, Gabriel, *Opțiuni și retrospectivă*, București, Editura Eminescu, 1989.

125. Țepelea, Gabriel, *Studii de istorie și limbă literară*, București, Editura Minerva, 1970.
126. Vârtosu, Emil, *Paleografia româno-chirilică*, București, Editura Științifică, 1969.
127. Vasilescu, Mircea, „*Iubite cetitoriule...*”. *Lectură, public și comunicare în cultura română veche*, Pitești, Editura Paralela 45, 2001.
128. Vianu, Tudor, *Studii de stilistică*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1968.
129. Zsigmond, Jakó, *Philobiblon transilvan*, București, Editura Kriterion, 1977.
130. Zugun, Petru, *Unitate și varietate în evoluția limbii române literare*, Iași, Editura Junimea, 1977.

▪ STUDIES AND ARTICLES

1. Albu, Alin, *Perspectivă istoriografică asupra protopopiatului ortodox de Alba Iulia - sec. XVII-XX*, în „*Altarul Reîntregirii*”, Nr. 1/2007 (XII), ianuarie-aprilie, p. 231-254.
2. Avram, Mioara, *Despre formele de perfect simplu cu -ră- la singular*, în „*Studii și cercetări lingvistice*”, XXVI, nr. 1, 1975, p. 27-36.
3. Berea, Elena, *Din istoria posesivului său - lui în limba română*, în „*Studii și cercetări lingvistice*”, XIII, nr. 3, 1961, p. 319—333.
4. Bidu, Angela, *Schiță de sistem al pronomelor demonstrative cu exemplificare pe un text din secolul al XVII-lea (Cazania lui Varlaam)*, în „*Studii și cercetări lingvistice*”, XIV, nr. 4, 1963, p. 479-486.
5. Binder, Pavel, *Din istoria legăturilor tipografice dintre Țara Românească și Transilvania. Ștefan, tipograful Noului Testament din Alba Iulia (1644 – 1648)*, în „*Limba română*”, anul XXIII, nr. 3, 1974, p. 245-248.

6. Binder, Pavel, *Nobilul român Ștefan Raț (cca 1670-1720), odorbirăul Bălgradului, sprijinitor al culturii românești*, în „Apulum”, XXIII, 1986, p. 187-190.
7. Bogdan, Damian P., *Diplomatica slavo-română*, în *Documente privind istoria României, Introducere*, vol. II, București, Editura Academiei, 1956, p. 1-164.
8. Brusanowski, Paul, *Curentul bisericesc reformator din secolul XVII și începutul românizării cultului BOR*, în „Tabor”, Anul I (2007), nr. 7, p. 40-50.
9. Bucur, Dorica, *Perioada coresiană și rolul cultural al cărții românești tipărite la Brașov, în a doua jumătate a secolului al XVI-lea*, în „Mitropolia Ardealului”, anul XXVI, Nr. 4-6, aprilie – iunie, 1981, p. 322-330.
10. Bulat, G.T., *Tiparnițele moldovenești de carte bisericească de la mitropolitul Varlaam la mitropolitul Veniamin Costachi (1641-1808)*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, XLVII, nr. 5-6, 1971, p. 349-361.
11. Buluță, Gheorghe, *Dan Simonescu și bibliologia românească*, în *Centenar Dan Simonescu. Cartea și biblioteca. Contribuții la istoria culturii românești*. Antologie, prefață, tabel cronologic, bibliografie selectivă și note de Gheorghe Buluță și Victor Petrescu, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2002, p. 168-170.
12. Bunea, Ion, *Mitropolitul Dosoftei al Moldovei (350 de ani de la naștere)*, în „Mitropolia Ardealului”, anul XIX, nr. 10-11, octombrie-decembrie, 1974, p. 545-557.
13. Buzăși, Ion, *Psaltirea de la Alba Iulia*, în „România literară”, Nr. 47, 28 noiembrie – 4 decembrie, 2001, p.10.
14. Chițimia, I.C., *Dan Simonescu – la 80 de ani. IN HONOREM*, în *Centenar Dan Simonescu. Cartea și biblioteca. Contribuții la istoria culturii românești*. Antologie, prefață, tabel cronologic, bibliografie selectivă și note de Gheorghe Buluță și Victor Petrescu, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2002, p. 147-151.
15. Cocora, Gabriel, *Un mare tipograf român din secolul al XVII-lea, de circulație europeană, episcopul Mitrofan al Buzăului*, în „Biserica Ortodoxă Română”, București, XCV, Nr. 9-12, septembrie – decembrie, 1977, p. 981-997.

- 16.Coteanu, I. *Anticiparea complementului prin pronume, o regulă gramaticală nouă?*, în „Limba română”, XII, nr. 3, 1963, p. 242-246.
- 17.Crăciun, Maria, *Contrareforma și schimbările din viața religioasă transilvăneană a secolului al XVI-lea*, în *Spiritualitate transilvană și istorie europeană*, editori Iacob Mârza, Ana Dumitran, Muzeul Național al Unirii, Bibliotheca Musei Apulensis X, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, 1999, p. 57-93.
- 18.D. Morărescu, *Xilografii Bibliei lui Șerban Cantacuzino (1688)*, în „Dacoromania”, 7, 1988, p. 331-340.
- 19.Demény, Lidia A., *Xilogravurile lui Filip Moldoveanul*, în „Studii și cercetări de istoria artei. Seria Artă plastică”, tom 16, nr. 2, p. 229-241.
- 20.Demény, Lidia, *Tiparnița bucureșteană în secolul al XVI-lea*, în „Studii. Revistă de istorie”, Tom 25, nr. 2, 1972, p. 203-223.
- 21.Demény, Ludovic, *La typographie cyrillique de Sibiu au milieu du XVIe siècle*, în „Rumanian Studies”, volume II, 1971-1972, p. 30-47.
- 22.Demény, Ludovic, *Où en est-on dans la recherche concernant les débuts de l'imprimerie en langue roumaine?*, în „Revue des études sud-est européennes”, Tome VIII, nr. 2, 1970, p. 241-267.
- 23.Dimitrescu, Florica, *Despre pre la acuzativ în limba textelor traduse din slavă în secolul al XVI-lea*, în „Studii și cercetări lingvistice”, XI, nr. 2, 1960, p. 219-226.
- 24.Dimitrescu, Florica, *Importanța lingvistică a Noului Testament de la Bălgrad*, în *Noul Testament tipărit pentru prima dată în limba română la 1648 de către Simion Ștefan, Mitropolitul Transilvaniei, reeditat după 350 de ani cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Andrei, Arhiepiscopul Alba Iuliei*, Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Alba Iuliei, 1998, p. 67-86.
- 25.Dimitrescu, Florica, *Observații asupra artei cuvântului în Palia de la Orăștie*, în *Palia de la Orăștie 1582-1982. Studii și cercetări de istorie a limbii și literaturii române*, Colecția „Biblioteca critică”, București, Editura Eminescu, 1984, p. 152-194.

26.Dreghiciu, Doina, Mârza, Eva, *Cărți tipărite sub patronajul Mitropoliei Bălgradului (sec. XVI-XVII)*, în „Îndrumător bisericesc misionar și patriotic”, Alba Iulia, XI, 1987, p. 50-62.

27.Dudaș, Fl., *Cărți vechi românești din Țara Hațegului în lumina catalogului lui Ștefan Moldovan*, în „Banatica”, V, 1989, p. 485-510.

28.Dudaș, Fl., Crișan, Șt., *Contribuția clericului Ștefan Moldovan la bibliografia românească veche*, în „Biserica Ortodoxă Română”, 99, nr. 3-4, 1981, p. 420-444.

29.Dumitran, Ana, *Contribuții la studiul tipăriturilor românești din secolul al XVI-lea*, în „Acta Musei Napocensis”, 32, Istorie, II, 1995, p. 83-99.

30.Erich, Agnes. *Arta ornamentală a tipăriturilor românești din secolul al XVI-lea*, în „Studii de Biblioteconomie și Știința Informării”, Nr. 7/2003, p. 82-102.

31.Frăcea, Ilie, *Antim Ivireanul rânduri „spre aducere aminte”*, în „Mitropolia Ardealului”, anul XX, nr. 11-12, noiembrie-decembrie, 1975, p. 891-895.

32.Frîncu Constantin, *Formele de persoana a III-a ale auxiliarului de la perfectul compus. Privire istorică*, în „Studii și cercetări lingvistice”, XX, nr. 3, 1969, p. 299-318.

33.Frîncu, Constantin, *Cu privire la vechimea a două inovații în flexiunea verbală, comune dialectelor limbii române*, în „Fonetică și dialectologie”, VII, 1971, p. 179-188.

34.Frîncu, Constantin, *Limba Cazaniei lui Varlaam în comparație cu limba celorlalte Cazanii din secolele al XVII-lea – al XVIII-lea*, în *Studii de limbă literară și filologie*, Vol. III, București, Editura Academiei, 1974, p. 39-80.

35.Furet, François, *Histoire du livre dans la société moderne: recherches, méthodes, problématique*, în „Revue Roumaine d’Histoire”, tome IX, n° 3, 1970, p. 507-516.

36.Găină, Alexandru, *Legături bisericești și culturale între Transilvania și Moldova pe timpul lui Ștefan cel Mare (1457-1504)*, în „Mitropolia Ardealului”, anul XX, nr. 11-12, noiembrie-decembrie, 1975, p. 865-874.

37. Georgescu, Ioan V., *Antim Ivireanul și locul lui în cultura poporului român*, în „Biserica Ortodoxă Română”, anul LXXXIV, nr. 9-10, septembrie-octombrie, 1966, p. 967-970.
38. Gherman, Mihai Alin, *Activitatea tipografică bălgrădeană între provocările protestante și cele ale Contrareforme catolice*, în „Apulum”, 39, 2002, p.313-316.
39. Gherman, Mihai, *Istoria cărții și istoria culturii - problematica și metodologia cercetării cărții vechi românești*, în „Biblioteca și Cercetarea”, 13, 1989, p. 161-169 .
40. Gherman, Mihai Alin, *Nivelele lecturii textului în Noul Testament de la Bălgrad*, în „Apulum”, 35, 1998, p. 377-379.
41. Gherman, Mihai Alin, *Tiparul bălgrădean între tradiție și modernitate*, în *Spiritualitate transilvană și istorie europeană*, editori Iacob Mârza, Ana Dumitran, Muzeul Național al Unirii, Bibliotheca Musei Apulensis X, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, 1999, p. 392-403.
42. Gheție, Ion, [recenzie la] *Palia de la Orăștie. 1581-1582. Text — Facsimile—Indice. Ediție îngrijită de Viorica Pamfil*, București, Editura Academiei, 1968, în „Limba română”, XVII, nr. 6, 1968, p. 530-531.
43. Gheție, Ion, *Considerații filologice și lingvistice asupra **Evangheliarului din Petersburg***, în „Studii și cercetări lingvistice”, XVII, nr. 1, 1966, p. 47-79.
44. Gheție, Ion, *Cu privire la textele slavo-române cu traducere interliniară din secolele al XVI-lea și al XVII-lea*, în „Limba română”, XVII, nr. 1, 1968, p. 75-78.
45. Gheție, Ion, *Evoluția normelor literare în tipăriturile ardelenesti de la sfârșitul secolului al XVII-lea*, în „Limba română”, XXII, nr. 5, 1973, p. 443-452.
46. Gheție, Ion, *Originea auxiliarului a de la pers. 3 sg. a perfectului compus*, în „Studii și cercetări lingvistice”, XXIV, nr. 4, 1973, p. 421—430.
47. Gheție, Ion, *Rolul textelor coresiene în procesul de unificare a limbii române literare*, în *Studii de limbă literară și filologie*, Vol. III, București, Editura Academiei, 1974, p. 105-139.

48.Gheție, Ion, Teodorescu, Mirela, *Asupra desinenței -u a pers. 3 pl. a indicativului imperfect. Noi contribuții*, în „Studii și cercetări lingvistice”, XVII, nr. 2, 1966, p. 175—183.

49.Gheție, Ion, Teodorescu, Mirela, *În legătură cu desinența -u a pers. 3 pl. a imperfectului indicativ*, în „Studii și cercetări lingvistice”, XVI, nr. 1, 1965, p. 87—101.

50.Gheție, Ion, *Vechimea formelor verbale în -m de la pers. 1 sg. a imperfectului*, în „Studii și cercetări lingvistice”, XXIII, nr. 1, 1972, p. 59-61.

51.Grancea, Mihaela, *Călători străini despre aspecte ale vieții cotidiene. Relații interetnice și interconfesionale în spațiul românesc (1683-1789)*, în *Spiritualitate transilvană și istorie europeană*, editori Iacob Mârza, Ana Dumitran, Muzeul Național al Unirii, Bibliotheca Musei Apulensis X, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, 1999, p. 225-234.

52.Ivănescu, G., *Elemente maramureșene în limba lui Coresi*, în „Studii și cercetări științifice”, Filologie, Iași, anul X, Fasc. 1-2, 1959, p. 19—31.

53.Jakö, Sigismund, *Editarea cărților românești la Sibiu în secolul al XVI-lea, noi rezultate în domeniul cercetărilor cu privire la prima carte tipărită în limba română*, în „Anuarul Institutului de Istorie din Cluj”, VIII, 1965, p. 115-126.

54.Jakö, Sigismund, *Tipografia de la Sibiu și locul ei în istoria tiparului românesc din secolul al XVI-lea*, în „Anuarul Institutului de Istorie din Cluj”, VII, 1964, p. 97-115.

55.Kelemen, B., *Aportul tipăriturilor din Transilvania de la sfârșitul secolului al XVII-lea la procesul de formare și unificare a limbii române*, în „Cercetări de lingvistică”, XVII, nr. 2, iulie-decembrie, 1972, p. 279-282.

56.Kelemen, B., *Cu privire la lexicul lui Ioan Zoba din Vinț (Contribuții la istoria limbii române din sec. al XVII-lea)*, în „Cercetări de lingvistică”, VIII, nr. 2, 1963, p. 239-243.

57. Ludu, Th., *Dr. V. Popp și începuturile bibliografiei naționale*, în „Călăuza bibliotecarului”, IX, 10, 1956, p. 27-29.
58. Mălinaș, Constantin, *Formulele diplomatice caracteristice ex-librisului românesc vechi*, în *Philobiblon*, BCU „Lucian Blaga” Cluj-Napoca, 1995, p. 170-174.
59. Mareș, Alexandru, *În legătură cu activitatea tipografică a diacului Lorinț*, în „Limba română”, anul XIX, nr. 2, 1970, p. 129-137.
60. Mârza, Eva, *Cărțile Mitropoliei Bălgradului în sec. al XVII-lea*, în „Îndrumător pastoral”, VI, Alba Iulia, 1982, p. 123-125.
61. Mârza, Eva, *Din istoricul tipografiei românești în Bălgradul medieval*, în „Îndrumător pastoral”, V, Alba Iulia, 1981, p. 137-140.
62. Mârza, Eva, *Donații de cărți. Șerban Cantacuzino pentru Transilvania*, în „Biblioteca și cercetarea”, X, Cluj-Napoca, 1986, p. 292-298.
63. Mârza, Eva, *Încă o dată despre activitatea tipografiei românești de la Alba Iulia (secolul al XVII-lea)*, în „Apulum”, XXVII-XXX, 1990-1993, p. 335-342.
64. Mârza, Eva, *Mitropolitul Atanasie Anghel protector al culturii românești de la Alba Iulia*, în „Biblioteca și cercetarea”, Cluj-Napoca, XVIII, 1994, p. 40-44.
65. Mârza, Eva, *O bibliotecă românească la Alba Iulia în secolul al XVII-lea*, în „Valori bibliofile din patrimoniul cultural național. Cercetare și valorificare”, II, București, 1983, p. 63-70.
66. Mârza, Eva, *Preliminarii la un repertoriu al tipografilor români (1508-1830)*, în „Annales Univeritatis Apulensis”, Series Historica, 8, 2004, p. 53-60.
67. Mârza, Eva, *Psaltirea de la Bălgrad, 1651, 340 de ani de la tipărire*, în „Îndrumător pastoral”, XV, Alba Iulia, 1991, p. 88-90.
68. Mârza, Eva, *Timotei Cipariu și „Bibliografia Românească Veche”*, în „Annales Univeritatis Apulensis”, Series Historica, 4-5, 2000-2001, p. 115-120.
69. Mârza, Eva, *Un fragment din Evangheliarul slavo-român de la Sibiu (1551-1553)*, în „Limba română”, XXVII, nr. 2, 1978, p. 173-175.
70. Mârza, Iacob, *Cultura și învățământul (sec. XVI-XVIII)*, în *Alba Iulia 2000*, Alba Iulia, 1975, p. 187-217.

71.Mârza, Iacob, *Obiect de lectură și orizont cultural la clerul român din Transilvania secolelor XVII-XVIII: considerații preliminare*, în „Cultura Creștină”, Blaj, 5, nr. 1-2, 2002, p. 159-164.

72.Mârza, Iacob, *Rostul traducerii și tipăririi „Psaltirii de la Bălgrad” în contextul secolului al XVII-lea. Importanța acestui act religios, cultura și politic. Circulația cărții*, în „Revista istorică”, Serie Nouă, Tom III, Nr. 5-6, mai-iunie, 1992, p. 511-527.

73.Mârza, Iacob, Tatai Baltă, Cornel, *Răspândirea tipăriturilor românești vechi în Transilvania (mijlocul sec. al XVII-lea - primele decenii ale sec. al XIX-lea) în lumina unui material arhivistic*, în „Acta Musei Napocensis”, XVII, 1980, p. 759-768.

74.Mârza, Iacob, *Tipăriturile românești vechi de la Bălgrad*, în „Îndrumător pastoral”, I, Alba Iulia, 1977, p. 135-138.

75.Mihăilă, G., *Manifestele culturale ale primelor decenii de tipar românesc: de la Coresi la Palia de la Orăștie*, în *Palia de la Orăștie 1582-1982. Studii și cercetări de istorie a limbii și literaturii române*, Colecția „Biblioteca critică”, București, 1984, p. 32-66.

76.Mihăilă, G., *O viață în slujba cărții românești*, în *Centenar Dan Simonescu. Cartea și biblioteca. Contribuții la istoria culturii românești*. Antologie, prefață, tabel cronologic, bibliografie selectivă și note de Gheorghe Buluță și Victor Petrescu, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2002, p. 152-154.

77.Molin, Virgil, *Antim Ivireanul – editor și tipograf la Râmnic (1705-1708)*, în „Mitropolia Olteniei”, XXVI, nr. 9-10, 1966, p. 825-834.

78.Molin, Virgil, *Unde a învățat Antim Ivireanul meșteșugul de „typarnic”*, în „Glasul Bisericii”, XXV, nr. 9-10, 1966, p. 839-844.

79.Pr. Prof. Dr. Moraru, Alexandru, *Ideea de pocăință în Cazania lui Varlaam – 1643*, în „Biserica Ortodoxă Română”, Anul CXI, nr. 10-12, octombrie-decembrie, 1993, p. 66-71.

- 80.Pr. Prof. Dr. Moraru, Alexandru, *Contribuția românească la Sinodul de la Iași (1642)*, în *Sinodul de la Iași și Sfântul Petru Movilă, 1642-2001*, Iași, Trinitas, 2002, p. 61-71.
- 81.Morărescu, D., *O nouă ipoteză cu privire la Antim Ivireanul*, în „Cântarea României”, IV, nr. 2, 1983, p. 41-42.
- 82.Morărescu, D., *Xilografii Bibliei lui Șerban Cantacuzino (1688)*, în „Dacoromania”, 7, 1988, p. 331-340.
- 83.Neagoe, Victorela, *Despre -ră- în formele de perfect simplu și mai-mult-ca-perfect*, în „Fonetica și dialectologie”, VIII, 1973, p. 129—140.
- 84.Nedelcea, Tudor, *Activitatea tipografilor între trudă și satisfacție*, în „Valori Bibliofile”, 1983, p. 325-329.
- 85.Nicolae Iorga, *Palia de la Orăștie: însușirile acestei traduceri*, în *Palia de la Orăștie 1582-1982. Studii și cercetări de istorie a limbii și literaturii române*, Colecția „Biblioteca critică”, București, Editura Eminescu, 1984, p. 9-13.
- 86.Oltean, Vasile, *Cartea românească din Șcheii Brașovului, factor de unitate națională*, în „Valori Bibliofile din patrimoniul cultural național. Cercetare și valorificare”, I, Râmnicu Vâlcea, Muzeul Județean Vâlcea, 1980, p. 180-186.
- 87.Oltean, Vasile, *Izvoare coresiene*, în „Valori Bibliofile din patrimoniul cultural național. Cercetare și valorificare”, II, 1983, p. 243-250.
- 88.Oltean, Vasile, *Diaconul Coresi cu prilejul a 400 de ani de la tipărirea Cazaniei*, în „Mitropolia Ardealului”, anul XXVI, nr. 4-6, aprilie-iunie, 1981, p. 312-321.
- 89.Pamfil, Viorica, *Contribuții la studiul limbii din Palia de la Orăștie*, în *Palia de la Orăștie 1582-1982. Studii și cercetări de istorie a limbii și literaturii române*, Colecția „Biblioteca critică”, București, Editura Eminescu, 1984, p. 75-135.
- 90.Pamfil, Viorica, *Observații cu privire la frecvența cuvintelor în limba română în secolul al XVI-lea*, în „Studii și cercetări lingvistice”, XIX, nr. 3, 1968, p. 297-306.
- 91.Pană-Dindelegan, Gabriela, *Regimul sintactic al verbelor în limba română veche*, în „Studii și cercetări lingvistice”, anul XIX, 3, 1968, p. 265-296.

92. Pavel, Eugen, *Considerații asupra tipăriturilor bălgrădene de la sfârșitul secolului al XVII-lea*, în „Cercetări de lingvistică”, XXVI, nr. 2, 1981, p. 187-197.
93. Pavel, Eugen, *Meșteri tipografi bălgrădeni între 1564-1702*, în „Apulum”, XVII, 1979, p. 299-309.
94. Petrescu, Victor, *Dan Simonescu în corespondență*, în *Centenar Dan Simonescu. Cartea și biblioteca. Contribuții la istoria culturii românești*. Antologie, prefată, tabel cronologic, bibliografie selectivă și note de Gheorghe Buluță și Victor Petrescu, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2002, p. 211-216.
95. Pop, A.Z.N., *Bibliografia românească veche, operă de colaborare națională*, în „Studii și cercetări de bibliologie”, III, 1960, p. 205-251.
96. Pop, Augustin Z. N., *Bibliografia românească veche, operă de colaborare națională*, în „Studii și cercetări de bibliologie”, III, 1960, p. 215-252.
97. Rădulescu, Maria, *Topica atributului adjectival în **Evanghelia cu învățătură a diaconului Coresi***, în „Studii și cercetări lingvistice”, anul XIV, 2, 1963, p. 233-258.
98. Rizescu, I., *Cu privire la dubla negație în limba română*, în „Studii și cercetări lingvistice”, XIV, nr. 4, 1963, p. 471-478.
99. Rosetti, Al., *Problema lui –u (final) în limba română*, în „Studii și cercetări lingvistice”, XIX, nr. 3, 1968, p. 303-305.
100. Rusu, D., *Tipografia în Moldova, până la sfârșitul secolului al XVII-lea*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, LII, nr. 3-4, 1976, p. 253-264.
101. Rusu, Valeriu, *În legătură cu –u în limba română (originea ariei din sud-estul teritoriului lingvistic dacoromânesc)*, în „Studii și cercetări lingvistice”, anul XI, 2, 1960, p. 259-267.
102. Simonescu Dan, *Principii și propuneri de reeditare a „Bibliografiei românești vechi”, concepută monumental de Ioan Bianu*, în *Târgoviște, cetate a culturii românești*. Partea I. *Studii și cercetări de bibliofilie*, București, 1974.
103. Simonescu, Dan, *Ioan Bianu – bibliograf*, în *Centenar Dan Simonescu. Cartea și biblioteca. Contribuții la istoria culturii românești*. Antologie, prefată, tabel

cronologic, bibliografie selectivă și note de Gheorghe Buluță și Victor Petrescu, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2002, p. 111-115.

104. Simonescu, Dan, Bogdan, Damian P., *Începuturile culturale ale domniei lui Matei Basarab*, în „Biserica Ortodoxă Română”, an LVI, nr. 11-12, 1938, p. 866-880.

105. Simonescu, Dan, *Din activitatea tipografică a Bucureștilor*, în „Buletinul Societății Istorice și Arheologice”, I-V, 1930-1934, p. 118-135.

106. Simonescu, Dan, *Tipografia Mitropoliei Bucureștilor (1678-1978)*, în „Biserica Ortodoxă Română”, anul XCVI, nr. 9-10, septembrie-octombrie, 1978, p. 1019-1026.

107. Pr. Șerbănescu, Nicolae, *Antim Ivireanul tipograf*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXXIV, nr. 8-9, 1956, p. 690-766.

108. Pr. Șerbănescu, Nicolae, *Despre Episcopia Strehaiei*, în „Mitropolia Olteniei”, an VI, nr. 9-10, 1954, p. 488-510.

109. Pr. Șerbănescu, Nicolae, *Noi mărturii despre Episcopia Strehaiei și episcopul ei Daniil*, în „Mitropolia Olteniei”, an XIII, nr. 1-4, 1961, p. 71-79.

110. Pr. Șerbănescu, Nicolae, *Varlaam, mitropolitul Țării Românești, părintele tipografiei bucureștene (1672-1679)*, în „Biserica Ortodoxă Română”, LXXVI, nr. 12, 1958, p. 1120-1158.

111. Șerbănescu, Nicolae, *Tipografiile românești din secolul al XVII-lea*, în „Îndrumător pastoral”, V, Alba Iulia, 1981, p. 140-145.

112. Șerbănescu, Nicolae, *300 de ani de la înființarea tipografiei Mitropoliei Țării Românești*, în „Biserica Ortodoxă Română”, XCVI, nr. 9-10, 1978, p. 963-1003.

113. Teodorescu, Mirela, *Normă și grai în scrierile mitropolitului Varlaam*, în *Studii de limbă literară și filologie*, vol. III, București, Editura Academiei, 1974, p. 185-206.

114. Țepelea, G. F., *Alte precizări în legătură cu predosloviile Noului Testament de la Bălgrad (1648)*, în „Biserica Ortodoxă Română”, anul LXXXVIII, nr. 1-2, ian.-febr., 1965, p. 113-124.

115. Țepelea, G. F., *Predosloviile Noului Testament de la Bălgrad (1648)*, în „Limba română”, nr. 2, 1964, p. 149-157.
116. Țepelea, Gabriel, „*Noul Testament*” de la Bălgrad (1648). *Izvoarele și glosele marginale. Semnificația lor pentru lexicografie și limba literară*, în *Studii de istorie și limbă literară*, București, Editura Minerva, 1970, p. 7-75.
117. Țepelea, Gabriel, *Contribuția Noului Testament de la Bălgrad (1648) la dezvoltarea limbii române literare*, în „Îndrumător pastoral”, nr. III, 1979, p. 134-138.
118. Ursu, N. A., *Un cărturar puțin cunoscut de la mijlocul secolului al XVII-lea: Daniil Andrean Panoneanul*, în „Cronica”, Iași, an XVI, nr. 43 (821), 23 oct. 1981, p. 5- 8.
119. Wainberg-Drăghiciu, Iuliana, *Aspecte interne ale prefețelor și epilogurilor tipăriturilor românești din secolul al XVI-lea*, în „Apulum”, XLII, MMV, p. 257-268.
120. Wainberg-Drăghiciu, Iuliana, *Informații prezente în prefețele și epilogurile tipăriturilor românești din secolele al XVI-lea și al XVII-lea. Tipologizare*, în „Annales Universitatis Apulensis”, Series Historica, Alba Iulia, 12/II, 2008, p. 105-111.
121. Wainberg-Drăghiciu, Iuliana, *Mitropolitul Ștefan al Ungrovlahiei - editor și predoslov al unor tipărituri românești de la mijlocul secolului al XVII-lea*, în „Altarul Reîntregirii”, în curs de apariție.
122. Wainberg-Drăghiciu, Iuliana, *Motivații privitoare la tipărirea cărților românești vechi specificate în predosloviile acestora (sec. XVI-XVII)*, în „Annales Universitatis Apulensis”, Series Historica, Alba Iulia, 8, 2004, p. 61-71.
123. Wainberg-Drăghiciu, Iuliana, *Particularități fonetice în prefețele și epilogurile tipăriturilor românești din secolul al XVI-lea*, în „Annales Universitatis Apulensis”, Series Philologica, Alba Iulia, Vol. 8, tom 1, 2007, p. 277-284
124. Zgraon, Florentina, *Textele complementare și manierismul sintactic în limba secolului al XVI-lea*, în „Limba română”, XXXI, nr. 3, mai-iunie, 1982, p. 225-237.